

Naturpleje i sommerhusområder

- Baggrund
- Hvad kan jeg gøre for at bevare og forbedre naturen i mit sommerhusområde
- Hvorfor naturpleje

- Hvad kan jeg gøre som lodsejer
- Naturtyperne og karakteristiske arter
- Regler for færdsel i naturen
- Lovstof og administration

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Nordskal 118

Bevar og forbedre naturen

Baggrund

Denne informationsfolder henvender sig til ejere af sommerhusgrunde og sommerhuse på Holmsland Klit. Eller måske mere betegnende "Naturpark Holmsland Klit" – et uofficiel men meget dækkende navn.

Det er helt afgørende, at sommerhusområderne bliver benyttet og beskyttet som de unikke naturtyper, de er en del af. Din grund er en del af denne natur. Det er i sommerhusområderne, det er muligt at vise den enestående natur frem for beboere og gæster.

Der er mange naturområder på Holmsland Klit, og dem skal vi værne om. Men på grund af naturens følsomhed er det vigtigt, at alle færdes med omtanke for at undgå unødigt slitage på naturen.

Folderen er en kort beskrivelse af naturtyperne og plante- og dyrearterne i sommerhusområderne på Holmsland Klit. Og eksempler på hvordan du beskytter og benytter området. Folderen har også en kort gennemgang af lovgrundlaget og Ringkøbing-Skjern Kommunes praksis på området.

Venlig hilsen

Sammenslutningen af
Grundejerforeninger
på Holmsland Klit
og
Land, By og Kultur
Ringkøbing-Skjern Kommune

Hvad kan jeg gøre for at bevare og forbedre naturen i mit sommerhusområde

Hvorfor naturpleje

Generelt bliver naturpleje udført for at bevare eller øge antallet af levesteder for dyr og planter. Naturen er ikke noget statisk - det vil sige, hvis ikke naturen bliver plejet, brugt eller udnyttet i en eller anden form, så ændrer plantesamfundene sig måske i en uheldig retning. Helt overordnet er det sådan, at jo højere og tættere planterne er, jo færre arter kan der leve i det enkelte område.

Danmark er et af de lande i verden med den største andel af dyrket jord. Der er meget få og spredte arealer, hvor de vilde blomster og dyr har de bedste livsbetingelser. Ved at udføre naturpleje på disse arealer, for eksempel på heder, overdrev, moser og klitheder, kan vi forsøge at bevare og i bedste fald øge antallet af forskellige vilde blomster og dyr. Mange af de arter, der er tilknyttet disse arealer, er meget sjældne og i stor fare for helt at forsvinde.

BRANDFARE

Vær opmærksom på, at enhver form for brug af åben ild, grill, fyrværkeri eller lignende kan starte brande i klithederne både sommer og vinter.

i dit sommerhusområde

Hvad kan jeg gøre som lodsejer

Er du ejer af et stykke unikt klit- eller klithedeareal, så undlad at etablere enhver form for hegn. Det være sig både stakit, tovværk, hæk, volde mv. Tilstræb at bevare den oprindelige tilstand. Undlad at plante for eksempel hybenrose, bjergfyr og glansbladet hæg. Og undlad at anlægge græsplæner, fordi de har meget få plante- og dyrearter tilknyttet. Når du overholder det, lever du også op til naturbeskyttelseslovens hovedmålsætning i § 1 (se faktaboks).

Allerede i byggefasen bør faktorer som placeringen af huset på grunden, arkitekturen, højden og farven afpasses nøje med de landskabelige forhold. Hvilket

også er indarbejdet i flere af lokalplanerne på Holmsland Klit.

Har du overtaget en grund, der er tilplantet med hybenrose, gyvel, bjergfyr eller lignende, så ryd grunden og forsøg at genskabe det oprindelige plantedække ved at lade grunden ligge urørt. Vær opmærksom på, at hybenroser kræver gentagne nedskæringer og eventuelt bort-

gravning af rodnettet, før de er helt væk. Alle former for trævækst kan med fordel fjernes for at fremme den naturlige plantevækst.

Er der lyngpartier på din grund, kan du eventuelt få det skåret ned for at få en yngre og tættere lynghede. Hvis du har planer om at slå lyngen, anbefales det stærkt at kontakte kommunen først.

Faktaboks

- Overvej placering, arkitektur, højde og farve ved ny-, om- og tilbygning
- Undlad stakit, hæk, jordvolde eller anden form for hegn
- Ingen græsplæne eller græsslåning
- Lad grunden ligge urørt
- Fjern eventuelle træer og buske
- Brug aldrig sprøjtegifte (evt. bortset fra bekæmpelse af hybenrose)
- Brug aldrig kunstgødning

Naturtyperne og

Længst ude mod havet lyser det hvide sand gennem den sparsomme bevoksning af hjelme og marehalm. Længere inde bliver den hvide klit til de såkaldte grå klitter og grønsværsklitter, hvor plantedækket er tættere. Gradvis når du frem til tørre sandmarker, som er dækket af et mosaikagtigt mønster af især lyng, mosser og laver. Klitten er blevet til klithede, som din sommerhusgrund er en vigtig del af.

Især omkring Nr. Lyngvig Fyr nord for Hvide Sande og syd for de store sommerhusområder ved Hvide Sande findes større sammenhængende områder

med klithede. Men du finder også klithede på stort set hver eneste sommerhusgrund.

Klitheden er opstået som resultat af naturlig sandflugt og en overudnyttelse af de yderste klitbælter i 1500 til 1700-tallet. Som klitheden fremstår i dag med sin næringsfattige, udvaskede sandbund og stadige saltpåvirkning, er den slutproduktet af en naturlig udvikling. Til gengæld er den meget følsom.

De vestjyske klitter og klitheder er unikke. Ikke bare i dansk, men også i europæisk sammenhæng. De udgør en tredjedel af det samlede nordeuropæiske, atlantiske og baltiske klitareal.

Klitlandskabet er en meget dynamisk naturtype med stor variation inden for små afstande og er hjemsted for mange sjældne og truede arter. På lang afstand ser klithederne måske ikke særligt varierede ud. Men kommer du tæt på, ser du tydeligt de store forskelle i jordbund og terræn. Der er tørre partier og fugtige partier - lave og høje partier.

Hvert område har sine karakteristiske planter. På de flade partier dominerer revling og hedelyng. Umiddelbart kan det være svært at se forskel på disse to planter, der begge er dværgbuer, med små grønne blade en stor del af året. Til hedelyng er der imidlertid knyttet over 200

Faktaboks

Klithederne kan betegnes som en klimaksnatur. En naturform, som har fået lov til at udvikle sig frit under de givne fysiske og klimatiske forhold uden menneskets indblanding. Her oplever du for alvor den vilde, dynamiske natur.

karakteristiske arter

forskellige insekt arter. På revling kan mindre end 10 insekt arter finde føde. Det er vigtigt at tage sådanne forhold i betragtning. Så vi kan forvalte områderne på den måde, der giver de bedste vilkår for flest mulige dyre- og plantearter.

I de fugtige lavninger er der mest klokkelyng, mosebølle, pors og pil. På de højere partier, som oftest er tilgroede klitter, findes der mest sandstar, hjelme, sandskæg og mange slags laver. Mere spredt findes klitrose og tyttebær.

På klithederne findes også klitsøer. Disse næringsfattige søer rummer ofte en sjælden flora og er derfor også omfattet af plejen. Især planten tvepibet lobelie og de insektædende vibefedt og soldug er karakteristiske arter. Desuden yngler den sjældne strandtudse i disse lavvandede søer.

Hugormen kan også træffes i klitterne, hedemoserne og på overdrevene. Hugorme bider kun, når de er tvunget til at forsvare sig. Bidet er som regel ikke farligt, men da reaktionerne er meget forskellige, bør du altid søge læge, hvis du bliver bidt.

Det er også på hederne, du møder sanglærken, som er den almindeligste ynglefugl. Du kan høre den – og måske se den – fra det tidligste forår til ind i august. Og højt oppe svæver musvågerne over klithederne på jagt efter mus. Som noget helt specielt danner store flokke af stære "sort sol" over klitten ud mod fjorden.

Der er også bestande af rådyr, ræv, hare og mus på Holmsland Klit.

Regler for færdsel i naturen

Sommerhusområderne på Holmsland Klit fremstår som flotte naturgrunde uden hegning, og de er dermed medvirkende til at bevare den naturmæssige karakter i området.

Der er dog ikke fri adgang på sommerhusgrundene, men af hensyn til den sårbare natur, er det også vigtigt, at færdslen holder sig til veje og stier.

HUSK at al færdsel sker på eget ansvar.

Der er næsten ubegrænsede muligheder for at opleve naturen på Holmsland Klit. Der er en nem adgang, da vi i Danmark ikke har tradition for at hegne naturen ind. Og det er let at komme rundt på grund af de små afstande. Desuden er store dele ejet af staten.

Du kan kende statens arealer på den røde pæl, der står ved de mest brugte adgangsveje.

Men du skal tage hensyn til dyr, planter og mennesker, du møder i det fri. Og du skal tage hensyn til private grundejere og privatlivets fred. Derfor skal du følge de regler, der er.

Lovstof og administration

Naturen i sommerhusområder bliver reguleret af Naturbeskyttelsesloven og Planloven. Det er Byrådet, der administrerer lovene og udarbejder lokalplaner.

Med baggrund i Planloven er der lavet lokalplaner for mange - men ikke alle - sommerhusområder. Dog er lokalplanerne på Holmsland Klit ikke helt ens omkring beskyttelse af natur-

værdier og landskabelige forhold. Men uanset bestemmelser i lokalplaner eller manglende lokalplaner vil Naturbeskyttelseslovens formålsparagraf altid være gældende:

Naturbeskyttelsesloven § 1

stk. 1 Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2 Loven tilsigter særligt

- 1. at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,*
- 2. at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og*
- 3. at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.*

Stk. 3 Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

I både Naturbeskyttelseslovens, Regionplanens og Ringkøbing-Skjern Kommunes overordnede målsætninger lægges der vægt på, at administrationen sker sådan, at landskabelige værdier og natur- og kulturhistoriske værdier i kommunen - herunder i sommerhusområder - bliver bevaret. Dette ansvar hviler ikke kun på myndighederne, men også den enkelte grundejer og bruger.

December 2008

Rev. Maj 2013

”Naturpark Holmsland Klit”

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeningerne på Holmsland Klit

Ringkøbing-Skjern Kommune

Rådhuset

Ved Fjorden 6

6950 Ringkøbing Tlf.: 99 74 24 24 www.rksk.dk

Ansvarshavende redaktør:

Fagchef for Land, By og Kultur,

Jakob Bisgaard

Redaktør:

Ivan Thesbjerg

Layout:

Egon Vestergaard